



Guía Docente				
Datos Identificativos				2024/25
Asignatura (*)	Desenvolvemento cognitivo. social e da personalidade		Código	652G04031
Titulación				
Descriptoros				
Ciclo	Período	Curso	Tipo	Créditos
Grao	2º cuatrimestre	Terceiro	Optativa	4.5
Idioma	Castelán			
Modalidade docente	Presencial			
Prerrequisitos				
Departamento	PsicoloxíaPsicoloxía Evolutiva e da Educación			
Coordinación	Dumitru , Adina Claudia		Correo electrónico	adina.dumitru@udc.es
Profesorado	Dumitru , Adina Claudia		Correo electrónico	adina.dumitru@udc.es
Web				
Descrición xeral	Esta materia é complementaria de Psicoloxía do desenvolvemento da linguaxe (materia básica de rama en primeiro de Logopedia). Ten como obxectivo presentar as principais características do desenvolvemento intelectual, social e da personalidade ao longo da vida.			

Competencias / Resultados do título	
Código	Competencias / Resultados do título

Resultados da aprendizaxe			
Resultados de aprendizaxe		Competencias / Resultados do título	
Coñecer e integrar os fundamentos psicolóxicos da Logopedia: o desenvolvemento da linguaxe, o desenvolvemento psicolóxico, a Neuropsicología da linguaxe, os procesos básicos e a Psicolingüística.		A2	
Aprender autonomamente, e motivarse para facelo de forma continuada.			B5
Capacidade de análise e síntese.			B7
Desenvolverse para o exercicio dunha cidadanía aberta, culta, crítica, comprometida, democrática e solidaria, capaz de analizar a realidade, diagnosticar problemas, formular e implantar solucións baseadas no coñecemento e orientadas ao ben común.			C4

Contidos	
Temas	Subtemas
INTRODUCCIÓN	1. Desenvolvemento Cognitivo, Social e da Personalidade: conceptos e teorías 2. O carácter científico, aplicado e interdisciplinar no estudo do desenvolvemento 3. Principios básicos do desenvolvemento
PRIMEIRA INFANCIA	1. O mundo perceptivo do bebé. 2. Desenvolvemento intelectual no período sensomotor: o neno e os obxectos 3. Memoria e representacións mentais no bebé: que é posible lembrar? 4. Temperamento e comprensión de emocións. Primeiros pasos cara á regulación emocional 5. A influencia da familia no desenvolvemento socio-afectivo. 6. A importancia do contacto coa natureza no desenvolvemento infantil.



O DESENVOLVEMENTO DURANTE A NENEZ	1. A intelixencia preoperatoria 2. Desenvolvemento da memoria e da solución de problemas 3. A interacción familiar e o seu efecto sobre o desenvolvemento: a socialización para un mundo sostible 4. Xogo e amizades infantís 5. O desenvolvemento da moralidade e a agresión: principais abordaxes 6. A importancia do contacto coa natureza no desenvolvemento infantil. 7. Identidade, roles e estereotipos de xénero
O DESENVOLVEMENTO DE 6 A 12 ANOS	1. O período das operacións concretas 2. O desenvolvemento do autoconcepto e a autoestima 3. As relacións co grupo de iguais 4. A problemática do acoso
O DESENVOLVEMENTO NA ADOLESCENCIA	1. Etapas e características psicosociais na adolescencia 2. O desenvolvemento do pensamento abstracto 3. Algúns problemas afectivos e comportamentais na adolescencia: a depresión, a delincuencia e as adicións.
A TRANSICIÓN Á IDADE ADULTA TEMPERÁ	1. Desenvolvemento da intelixencia e a memoria despois da adolescencia 2. Principais fitos na idade adulta temperá: independencia, desenvolvemento da carera profesional e as relacións románticas.

Planificación				
Metodoloxías / probas	Competencias / Resultados	Horas lectivas (presenciais e virtuais)	Horas traballo autónomo	Horas totais
Actividades iniciais	B5	1	0	1
Traballos tutelados	A2 C4	0	18	18
Sesión maxistral	A2 B5 B7 C4	14.5	29	43.5
Obradoiro	A2 B5 B7	14.5	32	46.5
Proba obxectiva	A2 B5 B7 C4	1	2	3
Atención personalizada		0.5	0	0.5
*Os datos que aparecen na táboa de planificación son de carácter orientativo, considerando a heteroxeneidade do alumnado				

Metodoloxías	
Metodoloxías	Descrición
Actividades iniciais	Presentación xeral da materia e dos obxectivos
Traballos tutelados	Os alumnos, en grupos de tres persoas, deberán realizar unha pequena análise transversal sobre calquera aspecto do desenvolvemento incluído no programa e que sexa susceptible de ser avaliado mediante algún instrumento dispoñible no centro e a realización de una entrevista.
Sesión maxistral	Exposición oral complementada co uso de medios audiovisuais e a introdución de algunhas preguntas dirixidas aos estudantes, coa finalidade de transmitir coñecementos e facilitar a aprendizaxe.
Obradoiro	Nas sesións interactivas presentaranse vídeos sobre aspectos relevantes do desenvolvemento e realizaranse debates, baseados en lecturas, sobre algúns temas especialmente aplicados do programa da materia. Os estudantes realizarán esquemas resumindo o seu contido e os entregarán xunto co traballo tutelado do curso. Nestas sesións presentaranse tamén probas e técnicas de avaliación do desenvolvemento que os/as estudantes deberán coñecer.
Proba obxectiva	A avaliación da materia realizarase mediante un exame final con posibilidade de recuperación

Atención personalizada	
Metodoloxías	Descrición
Traballos tutelados	Poderase recibir tutorización sobre dúbidas que xurdan da aplicación das probas de desenvolvemento



Avaliación

Metodoloxías	Competencias / Resultados	Descrición	Cualificación
Traballos tutelados	A2 C4	A entrega do traballo e a súa correcta realización poderá implicar ata un 45% sobre a nota do exame.	45
Proba obxectiva	A2 B5 B7 C4	Proba obxectiva con tres alternativas posibles e unha correcta. Dous erros descuentan un acerto. Terá un peso do 55% da nota	55

Observacións avaliación



Dependendo

da asistencia continuada ou non as clases, hai dúas modalidades de seguir a materia de "Desenvolvemento cognitivo, social e da personalidade" que determinan dous modos diferentes de avaliación: Modalidade A: Avaliación Continua e Modalidade B: Avaliación Final.

1ª CONVOCATORIA. 1ª

OPORTUNIDADE

Modalidade

A. Avaliación Continua. Nesta modalidade levarase a cabo unha avaliación de tipo procesual consistente na realización dunha serie de actividades prácticas realizadas en grupo co seguimento periódico das mesmas. Por tanto será obrigatoria a asistencia ás clases (como mínimo o 85% das horas presenciais, en caso contrario deberase optar pola modalidade B), sendo imprescindible ademais a participación activa e continuada por parte do alumnado no grupo de traballo na aula. Esta avaliación levarase a cabo a partir:

a/

Da presentación por escrito das actividades de grupo de cada un dos temas (traballos tutelados) que suporán un máximo dun 35% da cualificación

b/

Da presentación oral das prácticas grupais que se indiquen e que suporán un máximo do 10% da cualificación.

c/

A realización da proba obxectiva, coa nota mínima de 5.

A cualificación final será a suma das puntuacións obtidas en cada un dos elementos da avaliación segundo o seu peso respectivo. Modalidade

B . Avaliación Final. Para aquel alumnado que non asista ao 85% das horas presenciais, alumnado repetidor ou con recoñecemento de dedicación a tempo parcial e dispensa académica de exención de asistencia, a cualificación virá determinada por unha proba final escrita dos contidos teóricos, e da realización individual e entrega dos traballos tutelados da materia.

La proba escrita terá un 70 % do peso na avaliación. O traballo tutelado terá un peso de 30 %.1ª

CONVOCATORIA. 2ª OPORTUNIDADE

-

Na Modalidade A. Terase que repetir a parte obxecto de avaliación en que non se acadou o 50% do seu peso na cualificación

-

Na Modalidade B. A avaliación realizarase segundo o sinalado para a 1ª oportunidade. OUTRAS

CONVOCATORIAS

Nas

restantes convocatorias seguirase a Modalidade B de Avaliación Final. A dispensa académica, dedicación ao estudo, permanencia e fraude académica rexeranse de acordo coa normativa académica vixente da UDC.



Bibliografía básica	Berger, K. Psicología del desarrollo: adultez y vejez. Madrid: Médica Panamericana, D. L. 2009. Berger, K. S. Psicología del desarrollo: infancia y adolescencia. Madrid: Editorial Médica Panamericana, 2016. Carranza, J.A. y Ato, E. (coords.) Manual de prácticas de psicología del desarrollo. Murcia: Universidad de Murcia, Servicio de Publicaciones, 2010. Córdoba, A.I., Descals y Gil, M.D. (coords.) Psicología del desarrollo en la edad escolar Madrid: Pirámide, 2010. García Madruga, J.A. y Delval, J. (coords.) Psicología del desarrollo I. Madrid: Universidad Nacional de Educación a Distancia, 2010 Griffa, M.C. Claves para una psicología del desarrollo: vida prenatal, etapas de la niñez. Buenos Aires: Lugar Editorial, imp. 2001. Hoffman, L. Psicología del desarrollo hoy. Madrid: McGraw-Hill, D.L. 2002. Kohlberg, L. Psicología del desarrollo moral. Bilbao: Desclee de Brouwer, D.L. 2003. Moreno Ríos, S. Psicología del desarrollo cognitivo y adquisición del lenguaje. Madrid: Biblioteca Nueva, 2009. Muñoz, A. (Coord.). Psicología del desarrollo en la etapa de educación infantil. Madrid: Pirámide, 2010. Muñoz, V. et al. Manual de psicología del desarrollo aplicada a la educación. Madrid: Pirámide, 2011. Papalia, D.E., Olds, S.W. y Feldman, R.D. (coords.) Psicología del desarrollo de la infancia a la adolescencia. México: McGraw-Hill, 2009. Peñacoba, C., Álvarez, E. y Lázaro, L. (coords.). Teoría y práctica de psicología del desarrollo. Madrid: Centro de Estudios Ramón Areces, D.L. 2006. Pérez, N., Navarro, I. (coords). Psicología del desarrollo humano: del nacimiento a la vejez. San Vicente (Alicante): Club Universitario, 2011. Perinat, A. Psicología del desarrollo: un enfoque sistémico. Barcelona: UOC, 2007. Santrock, J.W. Psicología del desarrollo en la adolescencia. Madrid: McGraw-Hill, 2004. Santrock, J.W. Psicología del desarrollo: el ciclo vital. Madrid: McGraw-Hill, D.L. 2006. Shaffer, D. Psicología del desarrollo: infancia y adolescencia. México D.F.: Cengage Learning, 2007.
Bibliografía complementaria	- Berger, K (2009). Psicología del desarrollo: adultez y vejez. Madrid: Médica Panamericana, D. L - Berger, K. S. (2016). Psicología del desarrollo: infancia y adolescencia. Madrid: Editorial Médica Panamericana - Carranza, J.A. y Ato, E. (coords.) (2010). Manual de prácticas de psicología del desarrollo. Murcia: Universidad de Murcia, Servicio de Publicaciones - Córdoba, A.I., Descals y Gil, M.D. (coords) (2010). Psicología del desarrollo en la edad escolar. Madrid: Pirámide - García Madruga, J.A. y Delval, J. (coords.) (2010). Psicología del desarrollo I. Madrid: Universidad Nacional de Educación a Distancia - Griffa, M.C. (2001). Claves para una psicología del desarrollo: vida prenatal, etapas de la niñez. Buenos Aires: Lugar Editorial - Hoffman, L (2002). Psicología del desarrollo hoy. Madrid: McGraw-Hill, D.L. - Kohlberg, L. (2003). Psicología del desarrollo moral. Bilbao: Desclee de Brouwer, D.L - Moreno Ríos, S. (2009). Psicología del desarrollo cognitivo y adquisición del lenguaje. Madrid: Biblioteca Nueva - Muñoz, A. (Coord.) (2010). Psicología del desarrollo en la etapa de educación infantil. Madrid: Pirámide - Muñoz, V. et al. (2011). Manual de psicología del desarrollo aplicada a la educación.. Madrid: Pirámide - Papalia, D.E., Olds, S.W. y Feldman, R.D. (coords.) (2009). Psicología del desarrollo de la infancia a la adolescencia. México: McGraw-Hill - Peñacoba, C., Álvarez, E. y Lázaro, L. (coords.) (2006). Teoría y práctica de psicología del desarrollo.. Madrid: Centro de Estudios Ramón Areces, D.L. - Pérez, N., Navarro, I. (coords) (2011). Psicología del desarrollo humano: del nacimiento a la vejez.. San Vicente (Alicante): Club Universitario - Perinat, A. (2007). Psicología del desarrollo: un enfoque sistémico. Barcelona: UOC - Santrock, J.W. (2004). Psicología del desarrollo en la adolescencia. Madrid: McGraw-Hill, D.L. - Santrock, J.W. (2006). Psicología del desarrollo: el ciclo vital. Madrid: McGraw-Hill, D.L. - Shaffer, D. (2007). Psicología del desarrollo: infancia y adolescencia. México D.F.: Cengage Learning

Recomendacións

Materias que se recomenda ter cursado previamente

Materias que se recomenda cursar simultaneamente

Materias que continúan o temario



Observacións
En esta materia no se entregarán traballos o materiais en papel, ni se usarán plásticos desechables en sus actividades. Se cuidará especialmente en todas las situaciones de enseñanza-aprendizaje el uso de un lenguaje no sexista, respetuoso con la diversidad y la no discriminación.

(*)A Guía docente é o documento onde se visualiza a proposta académica da UDC. Este documento é público e non se pode modificar, salvo casos excepcionais baixo a revisión do órgano competente dacordo coa normativa vixente que establece o proceso de elaboración de guías